

Polícia z etymologického hľadiska

Anotácia: Príspevok ponúka stručný pohľad na etymológiu niekoľkých vybraných slov, ktoré sú sémanticky späté s oblasťou polície; sú primárnymi jednotkami jej lexiky. Na základe výsledkov etymologického výskumu obsiahnutých v dostupnej slovenskej, ale i českej a anglickej teoretickej a najmä slovníkovej literatúre autor opisuje vývoj zvolených lexikálnych jednotiek, zmenu ich významu a motiváciu, identifikuje ich zdrojový jazyk, prípadne iné jazyky, prostredníctvom ktorých sa daná lexéma dostala do slovenčiny. Cieľom príspevku bolo stručne priblížiť čitateľovi – „neligvistovi“ problematiku skúmanú etymológiou ako jednou z jazykovedných disciplín.

Kľúčové slová: etymológia, policajná lexika, zdrojový jazyk, cieľový jazyk.

Úvod

Bežní používatelia slovenčiny pri komunikácii veľmi zriedka uvažujú o pôvode slov, ktoré vyslovujú alebo píšú; vlastne na to ani nemajú dôvod. Pre nich je podstatný ten stav, v akom sa jazyk nachádza v danom momente jeho vývinu. Nie je dôležité, odkiaľ sa slovo v jazyku vzalo, či a ako sa menil jeho význam, ale to, čo označuje v súčasnosti. Synchronický prístup teda prevažuje na diachronickým (historickým). Napriek tomu je však zaujímavé, keď sa človek trocha pohrúži do jazykovej histórie, a tak príde k často až prekvapivým zisteniam. Môže objaviť napríklad to, že slovo malo pred stovkami rokov úplne iný význam, ako má dnes, že prešlo do slovenčiny ako výpožička z iného jazyka, pričom jeho pôvodný význam môže, no nemusí byť rovnaký ako ten dnešný, že slovo je priamo alebo nepriamo spojené s inými lexikálnymi jednotkami a pod.

Jazykovednou disciplínou, ktorá sleduje vývin slovnej zásoby, je **etymológia**. Skúma pôvod slov, ich prvotnú formu či význam, vývin ich fonetickej, morfolologickej a sémantickej podoby až k ich najranejšie vystopovateľným východiskám, resp. koreňom, inými slovami to, ako sa od najstarších čias zmenila ich výslovnosť, tvar (forma) a význam. Rovnako sa prostredníctvom genetického medzijazykového porovnávania pokúša vysvetliť, prečo sa v rôznych jazykoch nachádzajú formálne (tvarovo) rovnaké alebo podobné slová, či ich význam je totožný alebo sa vývinom zmenil, objavujúc vzájomnú príbuznosť jazykov.

Ako hovorí Večerka, etymológia sa „*usiluje vypátrať pôvod slovotvorné neprúhľadných slov a jejich komponentů (jak co do původního znění, tak i co do původního významu) a odhaluje tak vnitřní příbuznost slov a bývalé slovní čeledi (hnízda) v rámci jednoho jazyka a geneticky srovnatelné slovní protějšky přes hranice jednoho jazyka*“¹.

Durkin považuje etymológiu za „*pátranie po histórii slov*“ (the investigation of word histories)². Dodáva, že tvorí „*širšiu oblasť historického lingvistického výskumu [...], ktorý sa pokúša vysvetliť, ako a prečo sa jazyky zmenili a vyvinuli takým spôsobom, ako sa zmenili a vyvinuli*“³, čerpajúc poznatky z mnohých oblastí historickej lingvistiky (napr. historickej fonológie, historickej morfológie, historickej sémantiky či historickej syntaxe) s cieľom vytvoriť „*koherentný popis histórie daného slova*“⁴. Tento popis histórie daného slova, teda opis jeho etymologického vývinu, sa nazýva etymológiou daného slova. Termín *etymológia* tak označuje nielen vedu, ale aj výsledok jej skúmania.

¹ VEČERKA R. a kol. *K pramenům slov. Uvedení do etymologie*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006. str. 12.

² DURKIN, P. *The Oxford Guide to Etymology*. Oxford: Oxford University Press, 2013. str. 1.

³ DURKIN, P. *The Oxford Guide to Etymology*. Oxford: Oxford University Press, 2013. str. 2.

⁴ DURKIN, P. *The Oxford Guide to Etymology*. Oxford: Oxford University Press, 2013. str. 3.

Erhart vysvetľuje, že „[e]tymologická analýza musí rekonštruovať všetky procesy, ktorými zkoumané slovo prešlo a ktoré vedly k jeho deetymologizácii“⁵. Etymológ si teda musí všimnúť nielen lineárnu históriu slova, ale aj zmeny v jeho forme a význame, fonetické zmeny, výpožičky a proces preberania slov z iných jazykov, rovnako ako genetické vzťahy a príbuznosť medzi jazykmi. Snaží sa na základe komparatistiky zrekonštruovať pôvod a vývin slov používaných v danom jazyku⁶.

Etymológia vybraných lexikálnych jednotiek

V tejto časti príspevku sa zamerajme na etymologický aspekt niekoľkých slov, ktoré súvisia so sférou polície.

Slovo *polícia* je internacionalizmus. Nachádzame ho v rôznych pravopisných variantoch v mnohých svetových jazykoch – v angličtine a francúzštine *police*, v nemčine *Polizei*, v poľštine *policja*, v ruštine *полиция*, v španielčine *policia*, v taliančine *polizia*, v estónčine *politsei*, v rumunčine *poliție*, vo švédčine *polis* a tak ďalej. Výrazná podobnosť uvedených výrazov naznačuje, že musia vychádzať z jedného spoločného základu. Dalo by sa predpokladať, že týmto základom je angličtina; tá je už dlho zdrojom obrovského množstva výrazov, ktoré prenikajú do iných jazykov a postupne sa môžu pravopisne a výslovnostne adaptovať ich jazykovým pomerom (spomeňme aspoň slová ako *fajn*, *líder*, *celebrita*, prípadne subštandardné *ívent* v slovenčine). V prípade slova *polícia* je to však inak. V angličtine sa vo význame *bezpečnostné zložky zabezpečujúce verejný poriadok* objavilo na konci 18. storočia⁷, v slovenčine približne v rovnakom čase. Do oboch jazykov preniklo z latinčiny, ktorá mala od stredoveku výsadné postavenie ako tzv. *lingua franca* – jazyk, ktorým sa dorozumievali príslušníci mnohých národov na nadnárodnej, resp. medzinárodnej úrovni.

Východiskom slova *polícia* je teda latinský výraz *politiā*, ktorý možno preložiť ako *štátne zriadenie* alebo *civilná správa*. Práve skutočnosť, že isté orgány zabezpečujú výkon civilnej správy, napr. i verejný poriadok, ovplyvnila súčasný sémantický obsah slova *polícia*. Nie sme však na konci. Do latinčiny sa výraz dostal z gréčtiny. Slovo *politeiā* (*πολιτεία*) vo význame *občianstvo*, *občianske právo*, *správa*, *zriadenie*, *ústava*, *štát* bolo odvodené z *politēs* (*πολίτης*), ktoré znamená *občan*⁸, a to zasa zo slova *polis* (*πόλις*), ktoré znamená *mesto*, *štát*, *pevnosť*, ale i *komunita*, a má indoeurópsky pôvod. *Polícia* je teda etymologicky spojená so slovom *politika* a vzdialene aj *poliklinika* (teda klinika vybudovaná v meste).

Je zaujímavé, že slová *policajt* a *policajný* sa dostali do slovenčiny okľukou cez nemčinu⁹, a to ako ľudové výslovnostné varianty nemeckého slova *Polizei*, ku ktorým sa pripojili vhodné slovotvorné prípony.

Nemožno nespomenúť ani nechýrne známe *gestapo*. Slovo označujúce nemeckú tajnú políciu pôsobiacu v období hitlerovského štátu vzniklo ako zloženina začiatkov slov nemeckého *Geheime Staatspolizei* (v preklade: tajná štátna polícia).

⁵ ERHART, A., VEČERKA, R. *Úvod do etymologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981. str. 15.

⁶ Pozri DURKIN, P. *The Oxford Guide to Etymology*. Oxford: Oxford University Press, 2013. str. 3 a nasl.

⁷ V angličtine sa slovo *police* prvýkrát objavuje už v polovici 16. storočia vo význame *občianska správa*. Až pod vplyvom francúzštiny v prvom desaťročí 18. storočia dochádza k posunu významu slova. Začína označovať *správu verejného poriadku a riadenie vynucovania práva*. V roku 1798 bol vytvorený zbor nazvaný *Námorná polícia*, ktorého úlohou bolo chrániť tovar v londýnskom prístave. Od roku 1810 sa potom ustáľuje v angličtine súčasný význam slova *police*. Pozri www.etymonline.com/word/police.

⁸ KRÁLIK, L. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 454.

⁹ MACHEK, V. *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Academia, nakladatelství České akademie věd, 1968. str. 470.

Z rovnakého, resp. podobného morfológického princípu vychádzajú aj názvy súčasných medzinárodných policajných organizácií, napr. **Interpol** (z anglického *international police* – medzinárodná polícia), **Europol** (z anglického *European police* – európska polícia), **Cepol** (z francúzskeho *Le Collège européen de police* – Európska policajná akadémia) a **Mepa** (z nemeckého *Mitteleuropäische Polizeiakademie* – Stredoeurópska policajná akadémia).

Z histórie sú nám však známe aj iné označenia pre ozbrojené bezpečnostné orgány (zbory) štátu a ich príslušníkov.

Žandár sa vyvinul zo spojenia francúzskych slov *gens d'armes* (ozbrojení ľudia¹⁰, doslovne *ľudia so zbraňou*), teda nie z často chybne spomínaného mena Johanky z Arku (po francúzsky *Jeanne d'Arc*)¹¹.

Prvorepublikový termín **četník**, dnes používaný len ako historizmus, označujúci príslušníka organizovaného strážneho zboru udržiavajúceho poriadok na vidieku¹², je odvodený z českého slova *četa* (v slovenčine *čata*), ktoré preniklo do jazyka zo srbochorvátčiny (*čëta* – oddiel, vojenská skupina) a je príbuzné so slovom *počet*, ba dokonca *čítat*¹³.

Slovo **milícia**, spojené najmä s bývalým Sovietskym zväzom, je latinského pôvodu (*militia* – vojenská služba; vojsko, armáda) a vyvinulo sa zo slova *mīles* vo význame *vojak*.

V Československu za onoho režimu pôsobila (*verejná bezpečnosť*). Ak sa dôkladnejšie pozrieme na slovo *bezpečnosť*, možno si uvedomíme jeho priamu spojitosť s českým predložkovým výrazom *bez péče*, ktorý naznačuje aj jeho motiváciu – ak sa nachádzame v stave bezpečnosti, sme bez starostí, nepotrebujeme žiadnu opateru (po česky *péči*).

Hovorové pejoratívne slovo **fízel** má kurióznu históriu. Jedna teória¹⁴ tvrdí, že základom sa stalo nemecké slovo *Fiesel* (chlapec, mladý muž; nesympatický človek), súvisiace so slovom *Fisel* (penis). Podľa druhej teórie¹⁵ sa vyvinulo z českého slova *fízl* (príslušník tajnej polície, sliedič), ktoré bolo do češtiny prevzaté z nemeckého *Fießel* označujúceho pasáka prostitútok. Počas vývoja došlo k významovému posunu: pasák → osoba, ktorá dohliada na niekoho → osoba, ktorá špehuje, sledi.

Slangové výrazy **esenbák** a **eštebák** vznikli substantivizáciou skratiek SNB (k českému *Sbor národní bezpečnosti*) a ŠtB (*Štátna bezpečnosť*).

Praslovanského pôvodu sú slová **strážnik** (má základ v slove *storžb* – striehnuca hliadka) a **príslušník** (vychádza zo slova *slušati*, a teda je etymologicky príbuzné so slovom *sluch*, pretože *prislúchať* pôvodne znamenalo *nachádzať sa „v dosluchu“*, teda vo vzdialenosti, v rámci ktorej je možné niekoho/niečo počuť; z toho sa vyvinul význam *poslúchať niekoho* a z neho význam *prináležať, patriť k niekomu/niečomu*)¹⁶.

Ak už spomíname príslušníkov ozbrojených zložiek štátu, pristavme sa pri etymológii niektorých hodností.

¹⁰ KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 692.

¹¹ Ak existuje „podvedomá snaha spojovať slova s jinými známými slovy, [pričomž často je] taková etymologická asociace mylná [...] [a môže se] odehrát pouze v povědomí mluvčího“, hovoríme o tzv. ľudovej etymológii. Pozri napr. REJZEK, J. *Lidová etymologie v češtině*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinum, 2009 (citát zo str. 1).

¹² BUZÁSSYOVÁ, K. a kol. *Slovník súčasného slovenského jazyka. I. zväzok (A – G)*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2006. str. 498.

¹³ REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015. str. 125.

¹⁴ REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015. str. 189.

¹⁵ KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 165.

¹⁶ KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 541.

Prvá časť zloženého slova *strážmajster* je etymologicky príbuzná so spomínaným slovom *strážnik*. Na tomto mieste dodajme, že slovo *stráž* je odvodeninou od praslovanského slovesa *stergti*, ktoré znamenalo *striehnuť*. Formálne je blízke gréckemu *stérgō* (στέργω), ktoré cez svoj význam *milujem* môže implikovať, že ak niečo milujeme, venujeme tomu výnimočnú starostlivosť a opateru. Iný výklad dáva slovo do súvislosti s litovským slovesom *sérgėti* (*striehnuť*, *strážiť*)¹⁷. Či už bolo pre slovo *stráž* základom grécke alebo litovské slovo, stále možno identifikovať indoeurópsky pôvod, hoci gréčtina a litovčina patria k rozdielnym vetvám indoeurópskeho jazyka. Zaujímavosťou je, že slovo *stráž* je etymologicky príbuzné so slovami *výstraha*, *vystríhať*, *nástraha*, *nastražiť* či *ostrážiť*.

Podstatné meno *majster*, ktoré tvorí druhú časť slova, bolo prevzaté z latinského *magister* (predstavený, správca, veliteľ; učiteľ). Do slovenčiny však nepreniklo priamo, ale pravdepodobne prostredníctvom nemčiny¹⁸. Nemecké substantívum *Meister* je rovnako ako naše *majster* etymologicky príbuzné s anglickým *master*, talianskym *maestro* a českým *mistr*¹⁹.

Práporčík je odvodeninou od slova *prápor*, ktoré podľa Krátkeho slovníka slovenského jazyka označuje vojenský útvar zložený z niekoľkých rôt, no ako knižné, zastarané slovo aj zástavu.²⁰ Motivácia je zaiste ľahko identifikovateľná – vojská (a ich časti) bojovali pod zástavami, ktoré symbolizovali ich príslušnosť k štátu, panovníkovi a podobne. Nachádzame tu však aj výraznú obsahovú súvislosť. Je pravdepodobné, že praslovanské *porporь*, z ktorého sa slovo *prápor* pravdepodobne vyvinulo, vzniklo zdvojením koreňa *por-* súvisiaceho so slovami *pero* (vtáčie pero) a *perotь* (peruť) a označovalo niečo, čo lieta, poletuje, vznáša sa, resp. veje vo vzduchu²¹. Len ako zaujímavosť dodajme, že hláskovou obmenou sa zo slova *prápor* vyvinul *franforec*²².

Na pôvod substantíva *poručík* jestvuje niekoľko pohľadov. Podľa jednej verzie možno výskumom určiť jeho úzku príbuznosť so slovom *ruka*²³ (*poručiť* totiž pôvodne znamenalo *dať pokyn rukou*)²⁴. Druhá verzia ho spája s ruským slovom *поручик*. Z neho sa cez poľštinu vytvoril *poručnik* (vo význame *zástupca*, *zmocnenec*) ako kalk (doslovný preklad) francúzskeho *lieutenant* (miestodržiteľ)²⁵.

I keď sa to na prvý pohľad zdá nemožné, hodnosť *kapitán* súvisí s hlavou; teda aspoň z etymologického hľadiska. Latinské slovo *caput* (hlava; v genitíve *capitis*) sa totiž stalo základom pre podstatné meno *capitāneus* označujúce vodcu, náčelníka i vládara a cez starofrancúzske *capitaine* a stredohornonemecké *kapitān* (dnešné *Kapitän*) sa od 16. storočia udomácnilo aj v našom jazyku²⁶. Je zreteľné, že aj slovo *kapitán* je rovnako ako

¹⁷ KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 560.

¹⁸ KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 341.

¹⁹ Z hľadiska etymológie si toto české slovo zaslúži osobitnú pozornosť. Hoci má so slovenským *majster* rovnaký pôvod, jeho cesta do českej slovnej zásoby bola iná. Prešlo priamo, bez prostredníka, a to tak, že latinské substantívum *magister* sa zredukovalo v prvej slabike (stratilo písmená *a* a *g*). Identický proces možno identifikovať aj v českom slove *šlečna* (redukciou slova *šlechtična*) a anglickom *sir* (príbuzné s latinským *senior*). Pozri REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015. str. 421, 638 a 630.

²⁰ KAČALA, J. a kol. *Krátky slovník slovenského jazyka*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2003. str. 547.

²¹ KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 465.

²² KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 170.

²³ Samotné slovo *ruka* má zaujímavú etymológiu. Vzniklo ako odvodenina z litovského slovesa *riñkti*, resp. *renkù*, ktoré znamená *brať*, *zbierať*, resp. dlhodobým vývojom z indoeurópskeho *urenk* príbuzného s významom *niečo skrútené*, *ohnuté*. KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 514.

²⁴ KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 514.

²⁵ REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015. str. 540.

²⁶ KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 254.

polícia internacionalizmus a nemenej zaujímavá je skutočnosť, že je etymologicky príbuzné so slovami *kapitál*, *kapitola* (knihy), *kapitulovať* aj *kapitula*²⁷.

Ďalším internacionalizmom je aj slovo *major*²⁸ a, ako by sa dalo predpokladať, i ono má pôvod v latinčine. Jeho základom sa stalo *maior* ako komparatív (druhý stupeň) prídavného mena *magnus* (veľký). Do slovenčiny i češtiny „cestovalo“ cez španielske *mayor* a nemecké *Major*²⁹.

Vystopovať etymológiu slova *plukovník* je pomerne náročné. Uvažuje sa o niekoľkých možnostiach, no najčastejšie sa uvádza ako pôvodný výraz praslovanské slovo *рьлкъ* s významom *vojsko*, *bojový šík*, ktoré bolo prevzaté z jazyka Germánov, a preto v nemčine i angličtine nachádzame príbuzné slová *Volk* (národ, ľud), resp. *folk* (ľudia). Ich pôvod možno vystopovať až k indoeurópskemu základu a z významového hľadiska všetky spája *plnosť*, *množstvo*³⁰.

Najvyššia hodnosť v rámci slovenského Policajného zboru je *generál*. Ani v tomto prípade nás neprekvapí, že sa termín používa v mnohých príbuzných i nepríbuzných jazykoch ako internacionalizmus, no pozoruhodné je, že prenikol do vojenskej, resp. policajnej sféry z cirkevnej oblasti. Latinské adjektívum *generālis* (všeobecný) označovalo najskôr všeobecného, najvyššieho predstaveného mníšskeho rádu. Do terminológie vojenstva prešlo ako súčasť slovného spojenia *captain général* francúzskeho pôvodu cez nemčinu³¹. Ako zaujímavosť možno uviesť, že sledovaním jeho vývinu sa možno dopracovať až k latinskému *genus* (rod).

Napokon sa pristavme aj pri slove *dôstojník*. Nie je ťažké identifikovať jeho súvislosť s prídavným menom *dôstojný*. Etymologickým výskumom sa ďalej dospelo k tomu, že sa substantívum vyvinulo z praslovanského adjektíva *dostojьнъ*, resp. slovesa *dostati*, ktoré znamenalo *byť hoden*, *zaslúžiť si*³², a je tak príbuzné so slovesami *stát* či *dostať* (slovu, v slove, *povinnostiam*) a pod.

Záver

Hľadanie odpovede na otázku, odkiaľ sa berú slová používané v jazyku, zamestnáva vedcov i laikov už stáročia. Hoci sa etymológia ako samostatná disciplína začala formovať až na začiatku 19. storočia po vzniku historickokomparatívnej jazykovedy, snahy o zisťovanie pôvodu slov možno sledovať v dejinách ľudského myslenia už od gréckeho staroveku. Bezpochyby je toto hľadanie, ktoré má v sebe niečo fascinujúce, spojené aj s podvedomou túžbou po dobrodružstve.

V príspevku sme venovali pozornosť niekoľkým slovám, ktoré sú poväčšine pevnou súčasťou jadra slovnej zásoby týkajúcej sa policajnej oblasti. Pokúsili sme sa stručne ozrejmiť, ako sa na nich podpísali základné deje v evolúcii slovnej zásoby – normálny vývin

²⁷ V tejto súvislosti považujeme za dôležité upozorniť aj na anglický výraz *capital punishment*, ktorého slovenským ekvivalentom je *trest smrti*. Súvislosť s hlavou, a teda i motivácia nominálnej frázy, je pochopiteľná.

²⁸ Za zmienku stojí, že anglické slová *major* (major) a *mayor* (starosta) sú etymologicky príbuzné. Hoci majú rovnaký pôvod, vyvíjali sa dvoma rozdielnymi smermi a to sa prejavilo v ich súčasnej odlišnej pravopisnej (i výslovnostnej) podobe a význame. Anglická lingvistika takému páru slov hovorí *etymological doublets* alebo aj *etymological twins* (doslovný preklad: etymologické dvojčatá).

²⁹ KRÁLIK, L. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 340.

³⁰ KRÁLIK, L. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 449. REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015. str. 527.

³¹ KRÁLIK, L. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. str. 179. REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015. str. 203.

³² REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015. str. 163.

slova v rámci daného jazyka prostredníctvom pravidelných procesov spôsobujúcich zmeny vo zvukovej, tvarovej a/alebo významovej podobe slova (napr. *strážnik*, *príslušník*) a preberanie slov z jedného jazyka do iného (napr. *polícia*, *major*), pričom v rámci tohto procesu môže, no nemusí dochádzať k spomínaným zmenám.

Zároveň sme ukázali, že odpovede nemusia byť za každých okolností jednoznačné. Viacerými teóriami je možné dôjsť k viacerým riešeniam, a to najmä preto, že etymológovia pracujú s lingvistickým materiálom, ktorého korene sa často dajú iba odhadnúť, zrekonštruovať historickoporovnávacími metódami, keďže (naj)staršia forma skúmaného slova nie je písomne doložená.

Literatúra

- BUZÁSSYOVÁ, K. a kol. *Slovník súčasného slovenského jazyka. 1. zväzok (A – G)*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2006. ISBN 80-224-0932-4.
- DURKIN, P. *The Oxford Guide to Etymology*. Oxford: Oxford University Press, 2013. ISBN 978-0-19-969161-6.
- ERHART, A., VEČERKA, R. *Úvod do etymologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981.
- HOAD, T. F. (ed.) *The Concise Oxford Dictionary of English Etymology*. Oxford: Oxford University Press, 1996. ISBN 0-19-283098-8.
- KAČALA, J. a kol. *Krátky slovník slovenského jazyka*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2003. ISBN 80-224-0750-X.
- KRÁLIK, Ľ. *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2015. ISBN 978-80-224-1493-7.
- MACHEK, V. *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Academia, nakladatelství České akademie věd, 1968.
- OSTLER, N. *Říše slova. Jazykové dějiny světa*. Praha: Nakladatelství BB/art, 2007. ISBN 978-80-7381-152-5.
- REJZEK, J. *Lidová etymologie v češtině*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1649-0.
- REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015. ISBN 978-80-7335-393-3.
- SKALIČKA, V. *Vývoj jazyka*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980.
- VEČERKA R. a kol. *K pramenům slov. Uvedení do etymologie*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006. ISBN 80-7106-858-6.
- www.etymonline.com/word/police [online] [cit. 2018-03-10].

Keywords: etymology, police vocabulary, source language, target language.

Summary

The author yields a brief insight into the etymology of a few selected words which are semantically related to the field of police being the primary units of its lexis. On the basis of the results of etymological research to be found in some currently available theoretical sources and in particular Slovak, Czech and English dictionaries, he describes the development of the lexical units, their semantic changes and motivation, identifying their source languages or other languages through which the words entered Slovak as the target language. The aim of the article is to seek to partially explain the study of etymology to nonlinguists.

*mjr. Mgr. Patrik Ambrus, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra jazykov
e-mail: patrik.ambrus@minv.sk*

Recenzent: PaedDr. Mária Masárová